

Bilaga 1. Omvärldsanalys

2021-09-10

LEADER Mellansjölandet har som en del av arbetet med att ta fram SWOT-analys och behovet av insatser främst tagit hänsyn till följande analyser och dess resultat:

Region Örebro läns regionala utvecklingsstrategi (RUS). I RUS beskriver man hur globaliseringen sätter tryck på regionerna och dess utveckling. Basindustrin och naturtillgångar är ursprung för delar av näringslivet i regionen, men det som växer mest är kunskapsintensiva näringar både inom tjänster och tillverkning. Arbetslivet blir alltmer specialiserat, vilket gynnar befolkningstäta områden, alltså städer, och leder till ökad arbetspendling.

Efterfrågan på resurseffektiva och miljöanpassade produkter ökar, vilket kan stärka landsbygden. Digitaliseringen av samhället skapar genomgripande förändringar och tillgången till digital infrastruktur är av avgörande betydelse för lokal utveckling.

Agrofood har gjort en bilaga till Landsbygdskommitténs betänkande bl a rörande effekter av regionalpolitik. Man konstaterar i rapporten att Mellansjölandets område har det man kallar marknadspotential, vilket man mäter som täthet av sysselsättning, alltså ett mått som beskriver hur nära man har till arbetstillfällen. Man finner att främst tjänstebranscher är de som främst koncentreras till städer, medan industri och jordbruk är mer spridda.

Regionalpolitiska insatser i form av infrastruktursatsningar visade sig inte entydigt vara positiva. Det är främst regioner med många högutbildade som haft nytta av sådana satsningar. Utbildning och forskning är också svårt att se nytta av, eftersom arbetskraften är rörlig. Den nytta som tydligt kan ses är när lokala företag samverkar med intilliggande lärosäten. Företagsstöd visade sig ge sysselsättning snarare än tillväxt i företagen.

”Att lära av staden” heter en forskningssammanställning från **Entreprenörskapsforum**. Sammanställningen visar att det är starka krafter i form av skifte i komparativa fördelar och teknisk utveckling som förstärker städernas utveckling och att det är svårt att påverka dessa med regionalpolitik. Kvalificerade arbeten finns främst i städerna och leder till tillväxt i städerna och arbetspendling.

Man finner att det viktigaste i regionalpolitiken är att bygga nätverk och skapa kunskapsöverföring från stad och land. Erfarenheterna från svensk regionalpolitik är tydlig denna. Platsbyrna satsningar, såsom på investeringar i olika anläggningar på landsbygden, har mindre betydelse.

Länsstyrelsen i Örebro län har tagit fram en strategisk plan för 2019-2022 som utifrån en omvärldsanalys innehåller fem strategiska områden. Energi och klimat handlar om de nu så aktuella frågorna om klimatförändringar och koldioxidutsläpp. Landsbygdens utveckling innehåller mål rörande bredband, livsmedelsproduktion, besöksnäring och hållbart skogsbruk. Civilt försvar handlar om kris- och krigsorganisation, medan Digitalisering rör digitala arbetsätt, digital kommunikation och informationssäkerhet. Det sista området Strategisk kompetensförsörjning behandlar kompetens, kompetensbehov och kompetensutveckling.

De stora sjöarna kommer inte längre att vara leaderområden i programperioden 2023-2027. Detta rör Mellansjölandet eftersom området har strand mot såväl Vättern som Hjälmarens. Nuvarande leaderförening **Leader Vättern** har tagit fram ett strategidokument där man bl a identifierar behov och åtgärdsområden. Åtgärdsområdena är besöksnäring, friluftsliv, hamnutveckling samt fisk och fiske.

Kairos Future har tagit fram tolv utvecklingstrender som påverkar landsbygdens utveckling. Hälften av dem berör i hög grad Mellansjölandet. Den första är "det gröna". Miljövänlighet och hälsosam livsstil är en trend som ger möjligheter för landsbygdens utveckling. Den andra är andelen äldre som ökar i Sverige men ökar mest på landsbygden. Det är i sig bra att många lever länge, men det skapar utmaningar för vård och omsorg.

Den tredje trenden är att avstånd betyder allt mindre. Med bra uppkoppling och möjligheter att transportera sig blir alltmer lättillgängligt, vilket gör samhället mer jämlikt mellan stad och land. Fjärde trenden är att upplevelser blir allt viktigare. Det ska vara äkta och unikt och utbudet ska vara varierat. Även detta kan gynna landsbygden.

Femte trenden är att intresset för resiliens, att skydda sig mot samhällskriser, ökar. Den nu aktuella coronapandemin kan säkert förstärka detta. Sjätte trenden är att nya samverkansformer mellan offentlig, privat och idéburen sektor uppkommer. Det ger nya sätt att ta sig an samhällsutmaningar och det påminner både om leadermetoden och om det sätt som man ofta redan jobbar på landsbygden.